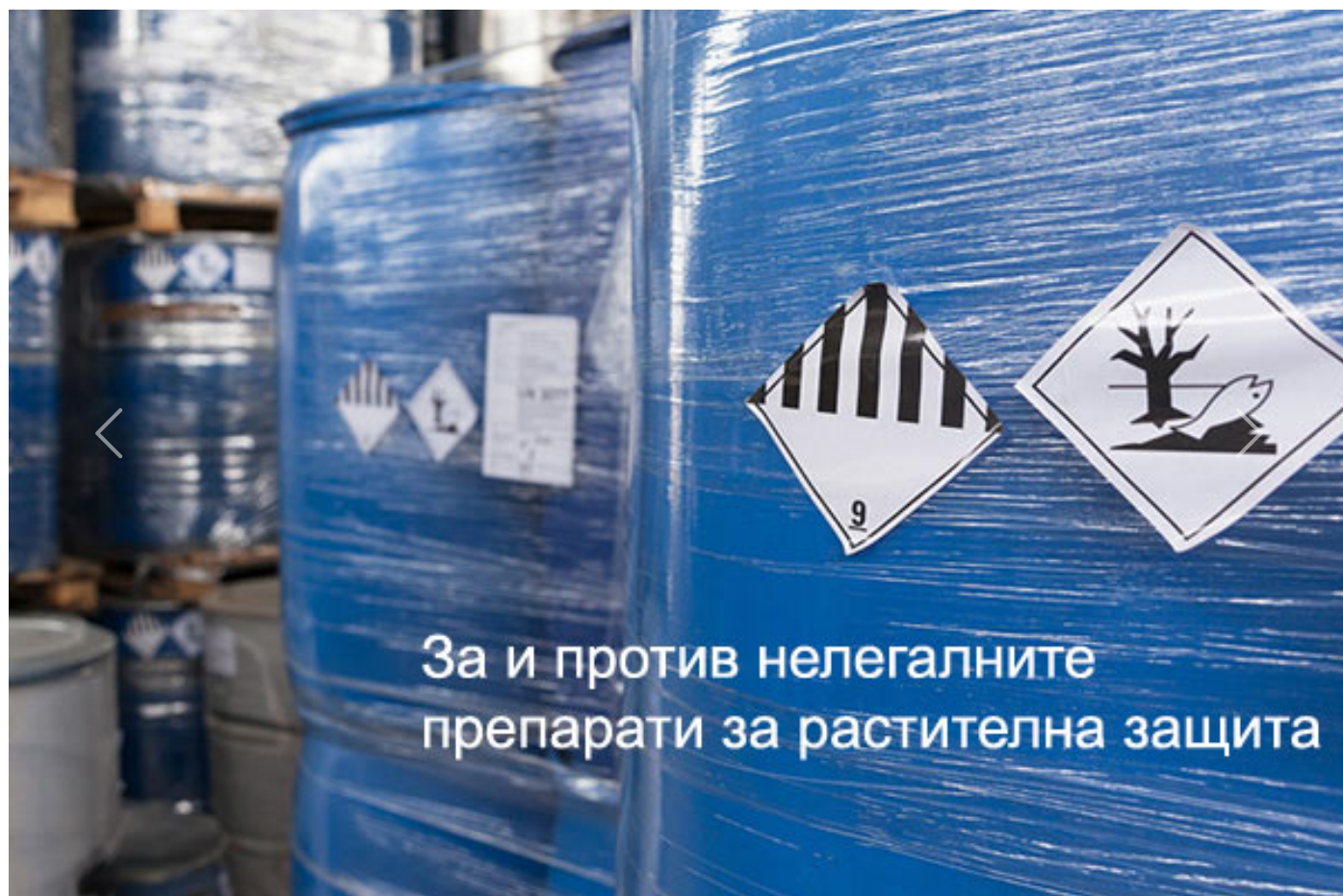


Криминализација илегалног увоза и трговине средствима за заштиту биља која нису овлашћена за употребу није по вољи свима.

Автор(и): Емил Иванов

Дата: 16.02.2021 Брой: 2/2021



Komentar Emila Ivanova

Vredna misija – da se unese transparentnost u trgovinu sredstvima za zaštitu bilja u Bugarskoj – konačno je ugledala svetlo dana, primećena je na najvišem nivou upravljanja i na putu je (nakon usvajanja Zakona o izmenama i dopunama Krivičnog zakonika) da dobije zakonsku zaštitu i regulisane mehanizme za suzbijanje nezakonite i nelojalne konkurencije.

Šta se, međutim, dešava nakon ovog ključnog događaja? Umesto da svedočimo opštoj radosti i zadovoljstvu zbog pobede zdravog razuma i pragmatičnog pristupa, zbog pobede u interesu celokupnog društva – trgovaca pesticidima, poljoprivrednih proizvođača, potrošača, čemu dodajemo i čisto ekološke efekte – suočavamo se sa apsurdnim spekulacijama, ozloglašanim bugarskim skepticizmom, zavisnostima i insinuacijama, teatralnim poziranjem i smešnim tvrdnjama...

Pošto je aktuelna tema – blokiranje kanala za zloupotrebu sa falsifikovanim i neovlašćenim proizvodima za zaštitu bilja – postala žarište posebne pažnje određenih lica koja pokazuju hiperaktivnost, uglavnom na društvenim mrežama, protiv ove posebno važne odluke Saveta ministara u korist legalnog poslovanja, pokušaću nepristrasno da odgovorim barem na deo onih nezadovoljnih novom situacijom.

Samo jedna činjenica. Kao rezultat inspekcija u okviru međunarodne operacije SREBRNA SEKIRA V, koordinisane od strane Evropola i OLAF-a, prošle godine je u našoj zemlji zaplenjeno više od 25 tona ilegalno uvezenih sredstava za zaštitu bilja. Otvorena je tajna da je jedna od adresa za ovaj neregulisani uvoz Turska. Ovo izgleda kao dovoljno jak razlog da neki od naših agrobiznismena, zabrinuti za zdravlje naših sunarodnika, uporno pitaju zašto, ako su sredstva za zaštitu bilja iz Turske štetna, nastavljamo da uvozimo povrće i voće odatle.

Na prvi pogled, ovaj stav je u dovoljnoj meri logičan. Ali da li je zaista tako? Uzeću povrće kao primer, jer ono ima važniju ulogu i udeo od voća u lancu ishrane. Ni na koji način ovaj izbor ne znači da se voće zanemaruje; činim to da ne odstupamo od glavnog cilja. Dakle. U svojstvu spoljne granice EU, Bugarska ima posebno odgovornu ulogu. U ovom slučaju, bugarska fitosanitarna kontrola na punktovima sa Turskom je na veoma visokom nivou – kako sa stanovišta stručne ekspertize, tako i sa stanovišta tehničke opremljenosti. Sve dolazne pošiljke povrća se prate pod povećalom. Procene i analize su sveobuhvatne i detaljne – zdravstveno stanje, prisustvo karantinskih i invazivnih štetočina, preostale količine pesticida, itd. Bugarski potrošač nema apsolutno nikakvog razloga za brigu. Barijera protiv kršenja fitosanitarnih zahteva je pouzdano sredstvo za upravljanje rizicima, za zaustavljanje svakog odstupanja od strogih zahteva EU!

S druge strane, treba podsetiti da je Turska veoma veliki proizvođač povrtarskih useva (i voća, naravno). Značajan deo ove proizvodnje se izvozi u Rusiju i EU – na velika tržišta, na tržišta sa visokim plafonima, na osetljiva tržišta sa ogromnim zahtevima u vezi sa ovom delikatnom i kvarljivom robom. A u Turskoj, bez obzira na činjenicu da nije članica EU, važe stroga pravila o korišćenju sredstava za zaštitu bilja. Kvalitet turskog povrća je van svake sumnje!

Naši farmeri i agrobiznismeni tvrde sa visokim stepenom sigurnosti da su u Turskoj sredstva za zaštitu bilja mnogo puta jeftinija od pesticida koji se nude i prodaju legalno na bugarskom tržištu. Takva tvrdnja je daleko od istine! Multinacionalne kompanije u agrohemijској industriji prodaju svoje proizvode po približno istim cenama na različitim regionalnim tržištima širom sveta. Ako postoje odstupanja, ona su zanemarljivo mala. Cilj ove politike je sprečavanje špekulacija i ilegalnog izvoza.

Postoji granica nakon koje nekompetentnost postaje nepodnošljiva, čak i za društvo kao što je naše. Poenta je u tome da kada se sredstvo za zaštitu bilja pojavi na "crnom" tržištu u našoj zemlji po ceni 2–3 puta nižoj od istog proizvoda koji se distribuira legalno u Bugarskoj, to je siguran pokazatelj prevare, nezakonite proizvodnje bez ikakvog traga porekla, sadržaja i kvaliteta. Drugim rečima: čuvajte se, nude vam čisti falsifikat!

Zabrinuti jadikovaoci nad nezavidnom sudbinom bugarskih povrtara pretjeruju u svojoj želji da glasno objave javnosti da se domaći proizvođači povrća gaze sa svih strana. S jedne strane – primorani su da kupuju skupa i preterano skupa sredstva za zaštitu bilja. S druge strane – jeftino tursko (kao i grčko i severnomakedonsko) povrće, uvezeno u našu zemlju ponekad sa plaćenim carinama, ponekad bez, torpedira tržište, uništava svaki pokušaj bugarskih proizvoda da se probije...

I u ovoj banalno popularnoj tezi postoji jasan pokazatelj visokog stepena neispravnosti, tendencije da se stvarna realnost zameni mitovima i legendama. Jer u bugarskoj povrtarskoj proizvodnji postoji paradoksalni anahronizam i neravnoteža. Bez obzira na činjenicu da je ovaj važan podsektor u poslednjim godinama bio meta vrlo značajnih finansijskih sredstava za podršku u okviru različitih programa i strateških pravaca, proizvodnja konstantno opada, a trend, na našu najveću žalost, ima stabilne parametre. Ovaj naš lokalni fenomen (da nastavljamo da sipamo u bačve bez dna) zahteva dubinsku studiju, koju politička klasa i administrativna institucija – Ministarstvo poljoprivrede, hrane i šumarstva – ne može ili ne želi, ili oboje, da pokrene! Svako ko je bar površno upoznat sa problematičnim postojanjem naše povrtarske proizvodnje svestan je da ovo nije prazno brbljanje pod šipakom, već živa realnost. Politika zasnovana isključivo na činu trošenja nekog novca je sebična i ne funkcioniše!

Turska u svakom slučaju nije ni najmanje kriva za činjenicu da je bugarska povrtarska proizvodnja skupa, neisplativa, niskoprinosa i nekonkurentna...